

Kaabete, eritiste, punktaatide, vedelike jms kogumine nakkustekitajate (Ab, Ag, NAT) uuringuks

Markeeri proovinõu patsiendi andmetega (eHL juhtumikood/ vöötкод või ees- ja perekonnanimi, isikukood).

Teosta käte antiseptika. Kasuta kaitsekindaid kogu proovivõtmise ajal.

Proovinõu: Steriilne proovitops

Uuringumaterjal

Amnionivedelik
Bronhiaspiraas
Bronhoalveolaarloputilise vedelik
Koematerjal
Rinnapiim
Uriin (esmasjoa)
Ninaneelu aspiraas
Trahheaaspiraas
Rõga

Uuringumaterjali võtmine ja säilitamistingimused

Amnionivedelik: desinfitseerida punktsioonikoha nahk. Punkteerida, aspireerida materjal süstlasse. Eemaldada proovitopsilt kork, süstida materjal proovitopsi.

Bronhoalveolaarloputilise vedelik, bronhiaspiraas: loputada bronhoskoobi abil füsioloogilise lahusega. Loputusvedelikku võtta 5 – 10 ml steriilsesse proovitopsi.

Koematerjal: panna steriilsete pintsettidega steriilsesse proovitopsi.

Rinnapiim: rind pesta eelnevalt sooja vee ja seebiga, pigistada paar tilka rinnapiima, eemaldades sellega võimaliku kontaminatsiooni ja seejärel koguda rinnapiim steriilsesse proovitopsi.

Uriin (esmasjoa): vt uriin (esmasjoa) kogumine uriinikatsutisse.

Ninaneelu aspiraadi kogumine sobib väikelastele. Kasutada spetsiaalset kinnist aspiratsioonisüsteemi. Aspireerida sekreeti ninasõõrmetest 3 – 4 cm sügavuselt. Kui lima on kogutud mõlemast ninakäigust, voolutada kateetrit 3 ml füsioloogilise lahusega. Proovimaterjal võtta steriilsesse proovitopsi.

Trahheaaspiraas: aspireerida trahhea sekreeti steriilsesse proovitopsi.

Rõga: kõhida rõga steriilsesse proovitopsi.

Säilitustingimused:

2...8 °C juures kuni kolm ööpäeva

2...8 °C juures kuni kaks ööpäeva (rinnapiim)

2...8 °C juures kuni 8 tundi (antigeeni määramiseks).

Proovinõu: Lisandita uriinikatsuti	Uuringumaterjal
	Uriin (esmasjoa)
Uuringumaterjali võtmine ja säilitamistingimused	
Uriin (esmasjoa): Patsient ei tohi enne analüüsi andmist 2 – 4 tundi urineerida. Koguge proovitopsi 15–30 ml esmasjoa uriini ehk umbes ¼ topsist. Ülejäänud kogus põiest tühjendage WC-potti. Vahendid: spetsiaalne uriinitops ja lisandita (vaakum)uriinikatsuti millele on kleebitud eHL vötkood patsiendi andmetega. Uriini kogumine: Pese hoolikalt käed ja välised suguelundid sooja voolava veega. Keera lahti uriintopsi kaas. Kogu uriinitopsi 15–30 ml esmasjoa uriini. Keera kaas tagasi uriinitopsile ja eemalda kaanelt kaitsekleebis, seejärel koheselt suru uriinikatsuti kork eespool kaanes oleva avause põhja ja hoia katsutit nii kaua kuni uriinivool katsutisse lõppeb. Eemalda katsuti avausest. Aseta kaitsekleebis tagasi kaanele ja uriinitops viska prügikasti.	Säilitustingimused: 2...8 °C juures kuni viis ööpäeva. toatemperatuuril üks ööpäev (antigeeni määramiseks).
Proovinõu: Eppendorfi katsuti	Uuringumaterjal
	Vereplekk
Uuringumaterjali võtmine ja säilitamistingimused	
Spetsiaalne analüüsikaart, uuritav osa sellest panna eppendorfi katsutisse.	Säilitustingimused: Toatemperatuuril aastaid

Proovinõu: Lisandita katsuti (valge kork)	Uuringumaterjal
	Liikvor
Uuringumaterjali võtmine ja säilitamistingimused	
Punktsioonil lasta liikvoril tilkuda puhtasse lisanditeta katsutisse. Täpsem info siit .	Säilitustingimused: Toatemperatuuril kuni 24 tundi, 2–8 °C kuni 7 päeva
Proovinõu: Steriilne tampooniga katsuti	Uuringumaterjal
 Kolm erinevat tampooni: valge korgiga – ultra väike tampoon lastele oranži korgiga – keskmise suurusega tampoon (eelistatult) rohelse korgiga – ultra õhuke tampoon	Ninaneelukaabe Kurgukaabe Silmamaterjal Haavandikaabe Eesnahakaabe Emakakaelakanalikaabe Tupekaabe Ureetrakaabe Rektaalkaabe
Uuringumaterjali võtmine ja säilitamistingimused	
Ninaneelukaabe: Juhul kui patsiendil on nohu, peab patsient enne materjalivõttu nuuskama nina sekreedist tühjaks. Rohke sekreet võib takistada korrektse kaape kogumist. Ninaneelukaape kogumisel patsient kallutab pea kuklasse. Täiskasvanutel võta materjal tampooniga alumise ninakarbiku piirkonnast, 5—7 cm sügavuselt ninaneelust. Lastel nina-kõrva telje keskpunktist. Lükka tampoon õrnalt ninna. Keera ninaneelu sisestatud tampooni tugeva pöörava liigutusega vastu limaskesta 5 korda ja hoia paigal 5 sekundit, et koguda võimalikult palju nakatunud rakke. Eemalda tampoon ninast. Hoidu tampooniga midagi puudutamast (hoia tampooni käes) ja vii tampoon katsutisse. Veendu, et katsuti kork on lõpuni kinni lükatud. Kurgukaabe: hõõruda tampooniga tonsillidel, neelutagaseinal ja kurgukaartel katulist ja põletikulist piirkonda. Proovimaterjali võtmisel vältida tampooni kokkupuudet suu limaskestaga. Tampoon võetud proovimaterjaliga asetada katsutisse. Silmamaterjal (konjuktiivikaabe): hõõruda steriilse tampooniga tugevasti 2 – 3 korda mööda üla- ja alalau konjunktivi. Tampoon võetud proovimaterjaliga asetada katsutisse.	Säilitustingimused: 2...8 °C juures kuni kolm ööpäeva 2...8 °C juures kuni 8 tundi (antigeeni määramiseks).

Haavandikaabe: hõõruda tampooniga haavandit. Tampoon võetud proovimaterjaliga asetada katsutisse.

Proovinõu: UTM-katsuti tampooniga

Uuringumaterjal

Ninaneelukaabe

Uuringumaterjali võtmine ja säilitamistingimused

Ninaneelukaabe: Juhul kui patsiendil on nohu, peab patsient enne materjalivõttu nuuskama nina sekreedist tühjaks. Rohke sekreet võib takistada korrektse kaape kogumist. Ninaneelukaape kogumisel patsient kallutab pea kuklasse. Täiskasvanutel võta materjal tampooniga alumise ninakarbiku piirkonnast, 5—7 cm sügavuselt ninaneelust. Lastel nina-kõrva telje keskpunktist. Lükka tampoon õrnalt ninna. Keera ninaneelu sisestatud tampooni tugeva pöörava liigutusega vastu limaskesta 5 korda ja hoia paigal 5 sekundit, et koguda võimalikult palju nakatunud rakke. Eemalda tampoon ninast. Hoidu tampooniga midagi puudutamast (hoia tampooni käes) ja vii tampoon katsutisse. Selleks keera katsutilt kork pealt ja aseta tampoon katsutisse. Murra tampoon murdejoonelt vastu katsuti külge pooleks, vajadusel keera tampooni nii et see korralikult murduks. Viska ära ülemine murtud osa. Sule katsuti korralikult korgiga

Säilitustingimused:
toatemperatuuril üks ööpäev
2...8 °C juures kuni kolm ööpäeva.

Proovinõu: Steriilne kaksiktampooniga katsuti

Uuringumaterjal

Tupekaabe (*Streptococcus agalactiae* DNA tupekaapes)

Uuringumaterjali võtmine ja säilitamistingimused

Tupekaabe: Proovivõtu eelselt tuleks vältida ravimite ja lubrikantide (nt. sonograafias kasutatav geel) manustamist tuppe. Proovivõtu eelselt pühkida genitaalidelt võimalik sekreet. Materjal võtta kaksiktampooniga tupe alumisest kolmandikust pöörates tampoone kolm korda ümber oma telje, seejärel võtta sama tampooniga materjal ka rektumi piirkonnast Asetada kaksiktampoon transportkonteinerisse

Säilitustingimused:
toatemperatuuril üks ööpäev
2...8 °C juures kuni kuus ööpäeva

Proovinõu: Alinity m multi-collect PCR proovivõtukomplek	Uuringumaterjal
	Emakakaelakanalikaabe Tupekaabe Ureetrakaabe Kurgukaabe Rektaalkaabe
Uuringumaterjali võtmine ja säilitamistingimused	
Emakakaelakanalikaabe: eemaldada tampooniga emakakaelakanal üleliigsest limast. Võtta proovimaterjal komplektis oleva tampooniga emakakaelakanalist 1 – 2 cm sügavuselt, keerutades tampooni 15 – 30 sekundit (5 tiiru) mööda kanali sisepinda. Asetada tampoon katsutisse kuni tampooni varrel oleva märgiseni. Murda tampooni vars vastu proovinõu serva, kätte jäänud tampooni vars visata ära. Korkida proovinõu korralikult kinni. Tupekaabe: proovimaterjal võtta komplektis oleva tampooniga tupest 5 cm sügavuselt keerutades tampooniga 15 – 30 sekundit mööda limaskestast. Aseta tampoon katsutisse kuni tampooni varrel oleva märgiseni. Murda tampooni vars vastu proovinõu serva, kätte jäänud tampooni vars visata ära. Korkida proovinõu korralikult kinni.	Säilitustingimused: Toatemperatuuril kuni 14 ööpäeva
Proovinõu: ThinPrep proovitops	Uuringumaterjal
	Emakakaelakanalikaabe
Uuringumaterjali võtmine ja säilitamistingimused	
Proovimaterjali võtmise juhend ThinPrep Pap Test proovitopsi	Säilitustingimused: 2 – 30 °C juures kuni 6 kuud

Uuringumaterjali võtmine ja säilitamistingimused

Proovinõu: eSwab vedela transpordisöötmega katsutit (eSwab® liquid amies)		Uuringumaterjal
	roosa korgiga – tavalise suurusega tampoon 	Emakakaelakanalikaabe Tupekaabe
Emakakaelakanalikaabe: eemalda tampooniga emakakaelakanalilt üleliigne lima. Võta proovimaterjal komplektis oleva tampooniga emakakaelakanalist 1–2 cm sügavuselt, keerutades tampooni 15–30 sekundit (5 tiiru) mööda kanali sisepinda. Aseta tampoon katsutisse kuni tampooni varrel oleva märgiseni. Murra tampooni vars vastu proovinõu serva, kätte jäänud tampooni vars viska ära. Proovinõu sulge korralikult korgiga. Tupekaabe: proovimaterjal võtta komplektis oleva tampooniga tupest 5 cm sügavuselt keerutades tampooniga 15–30 sekundit mööda limaskesta. Aseta tampoon katsutisse kuni tampooni varrel oleva märgiseni. Murra tampooni vars vastu proovinõu serva, kätte jäänud tampooni vars viska ära. Proovinõu sulge korralikult korgiga.		Säilitustingimused: Temperatuuril +2 kuni +26 °C kaks ööpäeva
		Kontrolli, kas proovinõu on korrektselt markeeritud patsiendi andmetega (eHL juhtumikood/ võõtkood või ees- ja perekonnanimi, isikukood). Tellimuse vormistamisel eHL-s jälgi järgmisi aspekte. Materjal: registreeri õige materjal Proovinõu tüüp: nt. eSwab vedela transpordisöötmega katsuti

Kaabete, eritiste, punktaatide, vedelike jms kogumine nakkustekitajate uuringuks (Ab, Ag, NAT) v12; 25.02.2026, koostamise eest vastutaja Pille Mee